

Umetnost je delo

GIOSA
Sindikat kulture in narave Slovenije

Glosa, sindikat kulture in varstva narave, je tudi letos, okrepljen s sindikatом za ustvarjalnost in kulturo Zasuk, ob kulturnem prazniku pred Prešernovim spomenikom na istoimenskem trgu v Ljubljani pripravil krajšo slovesnost.

Foto M. M.

Na njej ni manjkala niti tradicionalna košara suhih fig, čeprav bi lahko komu dali tudi konjsko figo, zlasti tistim, ki imajo fige v žepu, je zbranim ob pozdravu dejal predsednik Glose **Mitja Šuštar**. Prebral je zelo nazoren prispevek **Evalda Flisarja**: Kaj je doktor Prešeren slovenskemu narodu zapustil. Izvedeli smo, da bilo pesnikovo premoženje ob njegovi smrti leta 1849 vredno 377 goldinarjev, medtem ko je madžarski pianist **Franc Liszt** nekaj let pred tem za en sam večer na koncertu v Mariboru z vstopnino zaslužil 600 goldinarjev.

Namesto interpretiranja Prešernovih del je bila tokratna slovesnost zastavljena bolj aktivistično, saj je beseda tekla o položaju delavk in delavcev v kulturi. Na kratko sta ga povzela **Hana Radilovič** in **Miha Blažič N'toko**. »Jaz sem Hana, delavka v kulturi,« je poslanico Glose na predvečer slovenskega kulturnega praznika o svojih spoznanjih o delu v kulturi in medijih povzela Hana Radilovič. Z zgodbo o svojem obisku muzeja planšarstva v Stari Fužini, kjer je v eni od vitrin prebrala pesem planšarja iz leta 1964, je potegnila vzporednico o stanju in vzdušju na področju kulture takrat in danes, ki jo lepo povzame misel, da »planšar nima sreče, prav povsod ta kratko vleče«.

Prav tako je z delom v kulturi, medijih in nevladnem sektorju, ki je za marsikoga negotovo in slabo plačano. Slika sicer nikoli ni čisto črno-bela, je poudarila, saj so njene izkušnje in izkušnje njenih kolegic in kolegov zapletene. »Je pa jasno, kdo ima od takega stanja korist in kdo moč, da se to spremeni,« je dejala in dodala, da imajo »kratkoročno« korist institucije in organizacije, ki na ta način varčujejo, pa tudi vplivni posamezniki, ki v vlogi »mojstrov« izkoriščajo »vajence«. A to delavke in delavce v kulturi ohranja zgolj na robu preživetja in duši njihov potencial. Ogrožena pa je tudi dolgoročna korist družbe. Tako »država« kot delavke in delavci sami imajo v rokah vzvode za spremembe. Od družbenega dogovora je odvisno, pod kakšnimi pogoji bodo ti ljudje prodajali svoje delo. »V kulturi si lahko naredimo največjo uslugo s tem, da se kot delavke in delavci združujemo ter se tako vključujemo v dogovarjanje o lastni usodi,« je bila jasna.

Miha Blažič N'toko je dejal, da ob kulturnem prazniku elite običajno naslavljajo kulturo kot abstraktno vrednoto, ljudje na tem področju pa so predstavljeni le kot umetniki, ki ustvarjajo ločeno od množic »v čisti duhovni ekstazi«, da niso delavke in delavci, ampak ustvarjalke in ustvarjalci. Vsa ta mitologija pa po njegovih besedah služi predvsem za ločevanje delavk in delavcev na kulturne in nekulturne, na ustvarjalne in neustvarjalne, nadarjene in nenadarjene. To pa zamegli preprosto dejstvo, da je vsako delo ustvarjalno, vsi delavke in delavci pa delijo enake usode in temeljne interese. Kulturniška mitologija se dobro prilega mitu o svobodnem trgu, kjer so delavke in delavci v kulturi sami svoji delodajalci, ki medsebojno tekmujejo na trgu. N'toko je opozoril, da to omogoča izkoriščanje in pripovedovanje laži in puhlic vsemu delavstvu. Gre za prerakanje delavskih pravic, solidarnosti in sindikalne organiziranosti na vseh področjih, ki so vse bolj prekarizirana. Samo skupaj lahko dosežemo kakovostno življenje za vse delavstvo, je bil odločen.

M. M.